Ministerie van Buitenlandse Zaken

TER BESLISSING

Datum
8 april 2024

Onze Referentie
2024Z05760/2024D13328

Opgesteld door
Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

Plandatum/Deadline Kamer

Binnengekomen op

Aan M, R
Van Bescherming persoonlijke levenssfeer
Via
Kopie aan
Afgestemd met

nota

Verzoek Dobbe (SP) aan M om een brief over het artikel 'Nederlands techbedrijf hielp Rusland met gezichtsherkenningssoftware voor het oppakken van demonstranten'

Aanleiding

Verzoek van het lid Dobbe aan M om de inhoud van het artikel 'Nederlands techbedrijf hielp Rusland met gezichtsherkenningssoftware voor het oppakken van demonstranten' (Follow the Money, 27 maart 2024) te bevestigen of ontkrachten. Of, in het geval dit niet kan worden bevestigd of ontkracht, dat er een onderzoek wordt ingesteld naar de berichtgeving.

Geadviseerd besluit

M: Uw akkoord met de bijgaande brief in reactie op dit verzoek. In deze brief wordt aangegeven dat het kabinet geen uitspraken doet over individuele gevallen.
R: Uw akkoord met, en ondertekening van, de bijgaande brief in reactie op dit verzoek. In deze brief wordt aangegeven dat het kabinet geen uitspraken doet over individuele gevallen.
Brief gaat uit van R gezien de inhoud voornamelijk op terrein BHOS ligt.

Kernpunten

- In de brief waarvoor uw akkoord wordt gevraagd, staat vermeld dat BZ niet ingaat op individuele gevallen en dat het ministerie signalen over vermeende schendingen van sanctiemaatregelen uiterst serieus neemt. Ook wordt genoemd dat bedrijven naast sanctiewetgeving met exportcontrole rekening hebben te houden. En dat zij worden geacht gepaste zorgvuldigheid (*due diligence*) toe te passen in lijn met de internationale standaarden op gebied van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- Het artikel van FtM richt zich op dienstverlening en overdracht van technologie wat, zoals bevestigd door BZ in reactie op de vragen (details in de toelichting hieronder), niet is toegestaan aan entiteiten die vermeld staan op de Russische sanctielijst.
- Meer specifiek stelt FtM in het artikel van 27 maart 2024 dat techplatform Toloka twee bedrijven - die actief zijn in de Russische surveillancesector

hielp, via het verlenen van diensten, hun gezichtsherkenningssoftware te verbeteren.
- De twee Russische bedrijven betreffen, volgens FtM, Tevian en NtechLab. Beide bedrijven staan sinds juli 2023 vermeld op de EU-sanctielijst van het EU-Mensenrechtensanctieregime vanwege hun betrokkenheid bij "ernstige mensenrechtenschendingen in Rusland".
- Er zijn volgens FtM meer dan een dozijn demonstranten gearresteerd nadat ze door het Russische surveillancesysteem waren geïdentificeerd.
- Toloka is een in NL geregistreerd bedrijf en eigendom van Yandex NV[1], een Russische technologiegigant geregistreerd in Nederland.

Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
Belang van inspectie, controle en toezicht
Vertrouwelijk verstrekte bedrijfsinformatie
Gevraagde gegevens vallen onder een wettelijke geheimhoudingsplicht

Toelichting

Follow the Money (FtM) heeft voorafgaand aan publicatie van het artikel een aantal vragen voorgelegd aan BZ waarbij er verder werd doorgevraagd naar de toezichtfunctie van de Douane bij fysieke en niet-fysieke (vb. technologie) overdracht van goederen. In het bijzonder of een specifieke vorm van dienstverlening aan een entiteit die vermeld staat op de sanctielijst kan worden aangemerkt als niet-fysieke overdracht van technologie. Details in de toelichting hieronder.

Voorafgaande vragen en beantwoording (cursief gedrukt) door en aan FtM:

[1] Technologiebedrijf Yandex Group heeft zijn primaire activiteiten in Rusland en kan het best vergeleken worden met platformaanbieders als Google en Uber. Yandex NV, gevestigd in Amsterdam, is de Nederlandse holdingmaatschappij van de Yandex Group.

1. Eerder liet u mij weten dat 'de Douane toezicht [houdt] op handel in fysieke goederen die geëxporteerd worden vanuit NL naar Rusland en in niet-fysieke overdracht van bijvoorbeeld technologie.' Klopt het dat onder dat laatste ook dienstverlening valt: iemand werkt in dienst of als flexwerker namens een Nederlandse bv die doet aan data-analyse en verleent een dienst aan een entiteit op de sanctielijst, wordt dat dan gezien als de niet-fysieke overdacht van technologie?

   Dienstverlening en niet-fysieke overdracht van technologie zijn niet hetzelfde. Onder niet-fysieke overdracht van technologie wordt bijvoorbeeld verstaan het versturen van technologie via de cloud of via e-mail. Bij dienstverlening kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het geven van instructies, opleidingen en adviesdiensten.

   Aan entiteiten op de sanctielijsten mogen (onder andere) geen economische middelen ter beschikking worden gesteld. In de sancties tegen Rusland valt daar ook dienstverlening en overdracht van technologie onder.

2. Hoeveel gevallen hiervan (idealiter fysieke en niet-fysieke goederen/diensten gescheiden) heeft het ministerie geconstateerd sinds de implementatie van sancties tegen Rusland na het begin van de oorlog in Oekraïne?

   Volgens de laatste openbare cijfers (dd 6 februari 2024) zijn er 192 casussen in onderzoek bij de verschillende instanties. Bij het registreren van de casussen maken wij geen onderscheid tussen fysieke en niet-fysieke goederen/diensten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Bescherming persoonlijke levenssfeer